

В той же час, не треба відкидати і того факту, що цілий ряд важливих проблем так і залишилися у «спадок» з передвоєнного періоду. Насамперед, вони стосуються складнощів у пошуку капіталів для українського бізнесу. Тут варто наголосити, що ні крупний вітчизняний бізнес, ні мале та середнє підприємництво так і не змогли отримати ефективний доступ до зовнішнього фінансування. Протягом багатьох років ключовим механізмом фінансового забезпечення було банківське кредитування, тоді як інші фінансові інструменти та фінансові послуги використовувалися вкрай рідко. В період постприватизаційного перерозподілу власності в Україні було сформовано потужні фінансово-промислові групи, фінансові підрозділи яких були орієнтовані переважно на обслуговування інтересів підприємств цієї групи. В свою чергу, фондовий ринок (і, особливо, ринок корпоративних цінних паперів) майже не використовувався для фінансування. Інші форми фінансового забезпечення бізнесу не набули значного поширення.

Зміна цієї деструктивної тенденції вимагає консолідованих зусиль з боку держави, учасників фінансового сектору та бізнесу. Серед іншого варто звернути увагу і на можливості факторингу, який нині, в умовах різкого зростання ризиків неплатежів, може і повинен стати надійним інструментом фінансування вітчизняного бізнесу. Звернемо увагу на такі факти: у 2020 році обсяг факторингових операцій, здійснених фінансовими компаніями, становив 84,8 млрд. грн., аналогічний показник 2021 року – 72,4 млрд. грн., 2022 року – 39,9 млрд. грн., 2023 року – 67,8 млрд. грн. [4]. Зрозуміло, що такі обсяги факторингових операцій не можуть задовольнити повною мірою вітчизняний бізнес. Відповідно, держава має докласти зусиль для стимулювання розвитку цього сегменту ринку фінансових послуг. В умовах розірвання виробничо-торгівельних зв'язків саме факторинг здатен частково задовольнити потребу у фінансових ресурсах для українських підприємців.

Література:

1. Длігач А. Як почуваються малий і середній бізнеси під час війни. Результати дослідження. *Економічна правда*. URL.: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/09/6/703949/>.
2. Пікулик О. Бізнес-середовище в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2021. № 2. С. 23-26.
3. Головащенко В.П., Сидорова А.В. Сучасне бізнес середовище України. *Вісник СНТ*. 2018. Т. 1. № 10. С.145–148.
4. Наглядова статистика. *Національний банк України*. URL.: www.bank.gov.ua.

Моренко А.

аспірант кафедри фінансів імені Віктора Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри фінансів імені Віктора Федосова
декан факультету фінансів Стеценко Б.С.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ СУСПІЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ УКРАЇНИ

Заклади дошкільного виховання відіграють важливу роль у формуванні основ дитячого розвитку та їх соціалізації як на загальнодержавному так і на

регіональному рівнях. Як стверджується в окремих дослідженнях, значення якісних дошкільних навчальних закладів для розвитку дитини є значущим і відчутним, продовжуючи свій вплив аж до її підліткового віку [1]. Згідно з дослідженнями, раннє залучення дітей до освітнього процесу сприяє кращому формуванню когнітивних та соціальних навичок [2]. Питання розвитку дошкільної освіти набули особливої актуальності з початком відкритої агресії проти України, оскільки саме тут формується патріотизм маленьких українців, їх свідомо любов до своєї Батьківщини.

Конституційно обумовлена доступність освіти та її якість, які невідривно пов'язані з ефективною системою фінансування, стали об'єктом детального вивчення та аналізу багатьох науковців. Зокрема Н. Бак дослідила ключові аспекти (зокрема, кількість дітей до 6 років, показник їх залучення в дошкільні заклади, бюджетний норматив на одну дитину дошкільного віку), які враховуються при розподілі коштів. Також ця авторка обґрунтувала пропозиції щодо усунення недоліків та провела аналіз можливостей використання альтернативних джерел фінансування [3].

В свою чергу, в дослідженнях Я. Бучковської розглянуті підходи до поліпшення організації дошкільної освіти, висвітлені ключові особливості, які є значущими для розробки теоретичних засад ефективного фінансування цього сектору [4]. Зазначимо, що незважаючи на значний вклад науковців у обґрунтування теоретичних і практичних аспектів фінансування освіти, аналіз механізму фінансування дошкільної освіти в Україні з метою виявлення резервів його удосконалення залишається важливим завданням.

Зазначимо, що аналіз фінансового забезпечення дошкільної освіти в Україні беззаперечно має враховувати реформу децентралізації, яка докорінним чином змінила засади функціонування освітньої галузі в нашій державі. Вивчення наукових позицій вчених дозволяє узагальнити недоліки системи управління дошкільними навчальними закладами та їх фінансування, які є загальними для усього освітянського сектору України. Недосконалість організації системи управління дошкільною освітою на початку децентралізації полягала, в основному, у неузгодженості компетенцій органів управління освітою.

Змінене повномасштабним воєнним вторгненням росії на територію України сьогодення потребує внесення коректив та універсалізації схеми управління дошкільною освітою не тільки в Києві але й загалом в Україні. Повноваження органів управління освітою та навчальних закладів у бюджетному процесі зазнали змін у контексті правового режиму воєнного стану. З метою посилення цих положень та упорядкування бюджетного процесу під час воєнного стану, Уряд ухвалив ряд нормативів, які визначають особливості виконання бюджетних повноважень місцевими військовими адміністраціями. Органи управління освітою зобов'язані координувати свої дії з керівництвом військових адміністрацій, які ухвалюють рішення щодо розподілу фінансів та управління навчальними закладами. Для звичайних розпорядників коштів процедура звернення за фінансуванням залишається незмінною, але процес отримання

фінансування та його використання зазнає змін відповідно до умов воєнного стану та нових пріоритетів, які встановлені для підтримки обороноздатності держави.

Але, недостатнє фінансування призводить до зниження якості освітніх послуг, зношеності матеріально-технічної бази та зниження мотивації серед персоналу. Це, в свою чергу, впливає на загальну ефективність освітнього процесу та задоволеність батьків. Водночас, виникають нові можливості. Зростання інтересу до приватних інвестицій у сферу освіти, розвиток партнерських програм з громадськими організаціями та бізнесом, а також впровадження інноваційних освітніх технологій можуть стати джерелами додаткового фінансування та покращення якості навчання.

Література:

1. Пітерс Я. Підвищення якості дошкільної освіти та догляду за дітьми в Україні URL.: www.ussf.kiev.ua/images/project51/Дошкільна%20освіта%20та%20догляд%20за%20дітьми%20в%20Україні-cover.pdf.
2. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р.
3. Бак Н. Фінансування дошкільної освіти в Україні: проблеми та напрями її подолання. *Світ фінансів*. 2013. № 2. С. 81–87.
4. Бучковська Я. Теоретичні основи фінансування дошкільної освіти. *Світ фінансів*. 2012. № 4. С. 142–149.

Саусь В.

*аспірант кафедри європейської економіки і бізнесу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – д.е.н., професор, заступник завідувача кафедри кафедри європейської
економіки і бізнесу Ткаленко С.І.*

ІНФРАСТРУКТУРНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відкрита агресія проти України визначила принципово новий порядок денний не тільки у безпековій сфері, а і з позиції економічної стратегії нашої держави. Вже у перші дні повномасштабного вторгнення стало зрозуміло, що ворог намагатиметься усіляко підірвати економічну міць нашої держави, унеможливити функціонування економіки, знищити виробничу інфраструктуру у провідних галузях національної економіки. Фактично відбулося формування «економічного фронту», який став невід'ємною частиною боротьби України за свою незалежність та свободу. І це не буденна фраза, яка виникла у перші ні війни, адже від економічної стійкості України залежить і її обороноздатність.

Саме тому цілями терористичних атак досить часто ставали виробничі потужності агропромислового комплексу та відповідна інфраструктура. Якраз аграрний комплекс у другій декаді ХХІ перетворився у справжній «драйвер», як з позиції впливу на макроекономічні тенденції, так і з погляду конкурентної позиції України на глобальній економічній мапі. Нині беззастережно сприймається той факт, що одним із ключових чинників, який стимулює розвиток аграрного